

ภาคผนวก จ
ประวัติและผลงานท่าน ว.วชิรเมธี

๑. ประวัติ ว.วชิรเมธี (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี)

๑.๑ ปฐมวัย ความตั้งใจสู่เส้นทางธรรม

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี เดิมชื่อ วุฒิชัย บุญถึง เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เกิดที่บ้านครึ่งใต้ ตำบลครึ่ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มูลเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจบวชเป็นพระ เกิดจากการที่ท่านได้มีโอกาสตามมารดาไปวัดทุก ๆ วันพระเพื่อทำบุญ และประกอบพิธีทางศาสนา และประกอบกับโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ ณ ขณะนั้น อยู่ติดกับวัด วิถีชีวิตของท่านจึงมีความผูกพันกับวัดและพระพุทธศาสนามาก ดังที่ท่านได้กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์ในหนังสือ ‘บนรอยทางแห่งรอยธรรมะ จากพุทธทาสถึง ว. วชิรเมธี’ ว่า

ตั้งแต่เด็ก ๆ จำความได้ โยมแม่ก็พาไปวัดแล้ว ตามโยมแม่ไปวัดทุก ๆ วันพระ ชีวิตจึงผูกพันอยู่กับวัด กับพุทธศาสนามาตั้งแต่เด็ก ชอบพระและวัด ต่อมาโยมแม่ไม่ไป เราก็ไปของเราเอง แล้วโรงเรียนอาตมาก็อยู่ติดกับวัด ซึ่งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ทั้งสองแผนกคือธรรมะและสายสามัญ มีตั้งแต่มัธยม ๑-๓ มีพระมาเรียนนับร้อยรูป อาตมานั่งในห้องเรียนอยู่ในห้องมณฑลไป เห็นพระเห็นวัดก็รู้สึกอยากบวช เป็นภาพพินิจใจที่งดงามมาก รู้สึกว่าการบวชเป็นการได้สองต่อ คือได้เรียนธรรมะและได้เรียนต่อทางโลก คิดว่าบวชแล้วก็คงจะได้เรียนเยอะแน่นอน^๑

^๑บุลยา, บนรอยทางแห่งรอยธรรมะ จากพุทธทาสถึง ว. วชิรเมธี, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒.

หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ท่านจึงได้ขออนุญาตจากบิดามารดาบรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๐ ณ พัทธสีมา วัดศรีโสดา ตำบลศรีณรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีพระครูโสภณจิริยาภิเษก เจ้าคณะอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เป็นพระอุปัชฌาย์ แตกต่างจากเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันที่มุ่งเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา ท่ามกลางความเสียสละของครูใหญ่และครูประจำชั้นที่มีต่อโอกาสในการศึกษาต่อ แต่ชีวิตที่ใกล้ชิดกับศาสนาของครอบครัวก็ทำให้บิดามารดาของท่านอนุญาตและยินดีที่ท่านบวช เมื่อท่านได้บวช นอกจากการศึกษาเล่าเรียนแล้ว พระมหาอุทัย วชิรเมธี ยังได้เข้าร่วมกิจกรรมธรรมะต่าง ๆ มากมาย เช่น ไต่วาที่และการแข่งขันท่องธรรมะ เป็นต้น

พระมหาอุทัย วชิรเมธี เป็นผู้ที่สนใจใฝ่เรียนรู้ และมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะศึกษาหาความรู้ในแขนงต่าง ๆ ให้สูงขึ้น เมื่อบวชเป็นสามเณรแล้ว จึงตั้งใจศึกษาเล่าเรียนนักธรรมชั้นตรี โท เอก ควบคู่กับการศึกษาทางโลกในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ จนจบนักธรรมชั้นเอก ด้วยเชื่อว่าความรู้ทางโลกและทางธรรมเป็นสิ่งที่แยกขาดจากกันไม่ได้ ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์ว่า

อาตมาว่าพระที่เรียนทางธรรมอย่างเดียวน่ะเขามาก เรียนนักธรรมตรี โท เอก แต่ที่เทศน์ไม่เป็น สอนไม่เป็น ตามโลกไม่ทัน เราก็ฝังใจว่า สักวันหนึ่ง ถ้าฉันได้ไปยืนในจุดที่พระรุ่นพี่ยืนอยู่ ฉันต้องมีความรู้มากกว่านั้น.. พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า คนที่จะเป็นคนโดยสมบูรณ์จะต้องมีตาสองข้างคือ ๑) ตาทางโลก ๒) ตาทางธรรม เมื่อใดที่มีครบทั้งสองข้าง นั่นคือ คนโดยสมบูรณ์^๒

จากบทสัมภาษณ์บนเว็บไซต์ GM Live ยังทำให้ทราบว่า หน้าที่เมื่ออยู่ในสมณเพศทำให้พระมหาอุทัย วชิรเมธี ต้องมีความขยันในการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น เพราะการบวชเป็นสามเณรที่เน้นแต่การสวดมนต์ ทำให้ท่านต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนทางโลกเสียใหม่ โดยการขอร้องให้เพื่อนที่ได้เรียนหนังสือต่อ เอาหนังสือเรียนมาให้ยืมอ่าน และเริ่มอ่านหนังสือทุกประเภทที่มีอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียน เพื่อศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป้าหมายในการแสวงหาความรู้ทางธรรมและทางโลกควบคู่กันไปนี้ ทำให้ท่านต้องใช้ความอดทนในการเล่าเรียนที่ยาวนานกว่าเด็กในรุ่นเดียวกัน ตามที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ว่า

พอบวชมาแล้วไม่ได้เป็นอย่างที่คิดเอาไว้ เพราะปีแรกแทนที่จะได้เรียน ม. ๑-๒-๓

^๒GM Live, ๒๕๕๑ : ออนไลน์ สืบค้นเมื่อ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔.

เหมือนกับที่เพื่อน ๆ เขาเรียนในโรงเรียนมัธยมสายสามัญปกติ แต่ปีแรกอาตมาไม่ได้เรียนวิชาอะไรเลย นอกจากเรียนสวดมนต์^๓

หลังจากศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจนสำเร็จการศึกษาเปรียญธรรม ๕ ประโยค ท่านจึงได้อุปสมบท ย้ายเข้ามาอยู่ที่วัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จนสำเร็จนักธรรมเอกและเปรียญธรรม ๖ ประโยค ในช่วงเวลานี้ ท่านก็มีโอกาสได้ไปเรียนภาษาอังกฤษและพิมพ์ดีดเพิ่มเติม พอเรียนจบธรรมะแล้วมีความรู้สึกที่ว่า ถ้าต้องถ่ายทอดธรรมะให้แก่ญาติโยมในอนาคต ความรู้ในทางโลกที่ตนมีอยู่ อาจไม่เพียงพอในการสื่อสารกับฆราวาส ท่านจึงได้ลงทะเบียนเรียน สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ควบคู่ไปกับการศึกษาเปรียญธรรม ๖ ประโยค เมื่อจบเปรียญธรรม ๖ ประโยคแล้ว จนกระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ท่านจึงได้ย้ายไปพำนักที่วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีชั้นสูง (เปรียญธรรม ๗-๘-๙) เมื่อจบเปรียญธรรม ๙ ประโยคในทางธรรม ท่านจึงได้ปริญญาตรีการศึกษาทางโลกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมาอีก ๑ ใบด้วย

ช่วงชีวิตหลังสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของคณะสงฆ์ เทียบเท่าปริญญาเอกแล้ว พระมหาสุเมธี วชิรเมธีก็ต้องพบกับคำถามว่า ชีวิตในวันข้างหน้าหลังจากนี้ต่อไปจะทำอะไร จนท่านเกิดความรู้สึกท้อแท้เบื่อหน่าย และคิดไปว่า ถึงเรียนสำเร็จ ท่านก็ยังคงติดอยู่กับระบบโครงสร้างสถาบันพระพุทธศาสนาแบบเดิม ๆ ไม่ก่อให้เกิดการต่อยอดหรือเกิดประโยชน์ใด ๆ ทั้งต่อตัวเองและสังคม ท่านจึงคิดอยากลาสิกขา เพื่อไปประกอบกิจการร้านอาหารภาคเหนือและมีโชว์แสดงในแบบล้านนา แต่เนื่องจากไม่มีเงินทุน จึงได้ล้มเลิกความคิดนี้ไปในที่สุด บทสัมภาษณ์ที่ท่านได้กล่าวไว้ในหนังสือ ‘บนรอยทางแห่งรอยธรรมจากพุทธทาสถึง ว. วชิรเมธี’ และในรายการซีพจรโลกกับสุเมธี หย่น ว่า

พอเรียนจบเปรียญธรรมเก้าประโยค อาตมารู้สึกแคว้งคว้างและแปลกแยก เราบวชมาก็หวังจะเรียน แต่ก็ไม่มีใครบ้ำเรียนเหมือนเรา อยากเป็นพระอรหันต์แต่สภาพแวดล้อมก็เหมือนว่าไม่มีใครอยากเป็นพระอรหันต์เท่าไร สภาพแบบนี้ก็กดดันใจอาตมา คึนหนึ่งอาตมานอนร้องไห้ บอกตัวเองว่า เราบวชมาก็อยากจะบวชเรียน จนปานนี้เข้ามาสู่ปีที่ ๑๗-๑๘ ของการบวชแล้ว ฉันท้ยังมานอนร้องไห้ ในใจเต็มไปด้วยความขัดแย้ง

..หนึ่ง เบื่อความจำเจ สอง เบื่อการเมืองในคณะสงฆ์ มันไม่ใช่อย่างที่คาดหวัง ทำไม

^๓บุลยา, บนรอยทางแห่งรอยธรรมะ จากพุทธทาสถึง ว. วชิรเมธี, บทสัมภาษณ์, หน้า ๘๔.

มันมีแก่งแย่งแข่งดี อัจฉาริษา เราารู้สึกว่ามันไม่น่าจะใช่ชีวิตพระในอุดมคติ ก็เลยคิดว่า จะลาสิกขา แล้วช่วงนั้นเป็นคนที่อ่านหนังสือทุกแนว อ่านแนวชีวิตต้องสู้หรือสู้แล้วรวย ก็เยอะ ก็เลยคุยกับเพื่อน วางแผนธุรกิจเสร็จหมด ก็ถามเพื่อนว่ามีทุนไหม เพื่อนบอกว่า ไม่มี เพื่อนก็ถามว่า แล้วท่านมีไหม เราก็บอกว่า ไม่มี... ถ้าฉันเอาใจ อาตมาก็เลยบอกว่า ฉันไปสวณโมกษ์..^๔

สาเหตุที่ทำให้พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ตัดสินใจไม่หันหลังให้แก่ร่มกาสาวพัสตร์อย่างแท้จริงก็คือ การได้ตระหนักว่าเป้าหมายที่แท้จริงของการออกบวชคืออะไร ชีวิตที่เหลือหลังจาก จบเปรียญ ๙ จึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี จึงเริ่มต้นด้วยการแสวงหา แรงบันดาลใจจากบุคคลผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบทางธรรมของท่าน นั่นคือพระธรรมโกษาจารย์ หรือท่านพุทธทาสภิกขุ ท่านเล่าไว้ในรายการซีพจรโลกกับสุทธิชัย หยุ่น ว่า

..ก็เลยคิดว่า เราต้องตั้งต้นให้ตึนนะ เลยไปสวณโมกษ์ ไปดำเนินตามรอยท่านพุทธทาส จิตมันสงบมาก กลับมาก็เลยบอกเพื่อนว่า เอาละ เราจะไม่ลาสิกขานะ เราน่าจะเป็นพระ อย่างท่านพุทธทาส คือมีความรู้ทางโลก ความรู้ทางธรรม จิตใจสงบและใช้ชีวิตเรียบง่าย เป็นพระธรรมดาที่ทาประโยชน์ให้กับทางโลก...ความคิดในการลาสิกขา ความฟุ้งซ่าน ไม่กลับมาเยือนอีก ไปได้คำตอบว่า ชีวิตพระที่เราปรารถนา อยู่ต่ำทำสูงเนี่ย มีอยู่จริง.... จึงได้รู้ว่านี่คือคู่ของเรา ถึงไม่ได้เจอตัวเป็น ๆ แต่อ่านงานของท่านมาตลอด เราเคยรู้จัก คน ๆ หนึ่งอย่างดีที่สุด พอเราไปเยี่ยมบ้านเขาพลั้งมันก็มา

ปัจจุบันท่าน ว.วชิรเมธี ฟำนัถ ฦ ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน ตำบลห้วยสัก อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อสอนสมาธิภาวนาแก่ชาวไทยและชาวต่างชาติ เขียนหนังสือ ธรรมะ เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นอธิการบดีของ มหาวิชชาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ (Mahavijjalaya of Buddhist Economics) ซึ่งเป็นสถาบันประยุกต์พระพุทศาสนากับเกษตรกรรมธรรมชาติ และ พลังงานทางเลือก โดยมุ่งหวังให้สถาบันดังกล่าวเป็น ‘ทางเลือก ทางหลัก ทางรอด’ ของ มนุษยชาติในศตวรรษที่ ๒๑^๕

^๔บทสัมภาษณ์พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี, รายการโทรทัศน์ชุด ‘ซีพจรโลกกับสุทธิชัย หยุ่น’, ๒๕๕๒.

^๕ว. วชิรเมธี (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี), **พระอรหันต์อยู่ที่ไหน**, (นนทบุรี : ปราน, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๙.

๑.๒ ประวัติการศึกษา

หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ท่านก็ได้ขออนุญาตมารดาบวชเป็นสามเณรที่วัดครึ่งใต้ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม จนจบนักธรรมชั้นเอก แล้วย้ายมาพำนักอยู่ที่วัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจนสำเร็จการศึกษาเปรียญธรรม ๖ ประโยค ต่อมาเมื่ออายุครบ ๒๑ ปี จึงอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดบ้านเกิดและ ย้ายมาพำนักที่วัดเบญจมบพิตรสถิตมหาสีมาราม ในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีต่อจนสำเร็จเป็นเปรียญธรรม ๙ ประโยค ใน พ.ศ. ๒๕๔๓ สำนักวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ซึ่งถือเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย

ด้านการศึกษาทางโลกนั้น ท่านสำเร็จการศึกษาเป็น “ศึกษาศาสตรบัณฑิต” (สังคม-มัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในปีพ.ศ. ๒๕๔๓ และ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๔๖

ปัจจุบันท่านได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฯลฯ นอกจากนั้นก็ยังรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายวิชาการทางพระพุทธศาสนาให้กับหน่วยงานต่าง ๆ อีกมากมาย

ในแง่จริยวัตรส่วนตัวนั้น นอกจากท่านจะเป็นพระนักวิชาการ พระนักคิด นักเขียนแล้ว ท่านก็ยังสนใจฝึกสมาธิภาวนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่าสิบปี^๖

๑.๓ ประวัติการทำงาน

- อาจารย์พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

- อาจารย์พิเศษ สถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน

- อาจารย์พิเศษและวิทยากรบรรยายพุทธศาสนากับศาสตร์ร่วมสมัยของมหาวิทยาลัยสถาบันการศึกษาชั้นนำของรัฐและเอกชน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^๖ สืบค้นจาก : www.amarin.com เมื่อ ๑๐ ม.ค. ๒๕๕๘.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยนเรศวร ฯลฯ

- เป็นคอลัมนิสต์ เขียนบทความเชิงวิชาการ กึ่งวิชาการ และบทความทั่วไปให้กับหนังสือพิมพ์และนิตยสาร เช่น เนชั่นสุดสัปดาห์ มติชนสุดสัปดาห์ ประชาชาติธุรกิจ กรุงเทพธุรกิจ แพรว WE HEALTH & CUISINE ชีวจิต ชีวิตต้องสู้หญิงไทย แก้วจัน และบางกอก ฯลฯ
- เป็นวิทยากรบรรยายธรรม และนำภาวนาตามสถาบัน องค์กรของรัฐและเอกชน ทั้งในกรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัดและต่างประเทศ
- เป็นผู้ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย (Vimuttayalaya Institute) อันเป็นสถาบันเพื่อการศึกษา วิจัย ภาวนา และนำเสนอภูมิปัญญาทางพระพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก โดยเน้นปรัชญาการทำงานในลักษณะพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพโลก (Buddhism for World Peace)
- เป็นวิทยากรประจำรายการโทรทัศน์ เช่น เมืองไทยวาไรตี้ (ททบ.๕) ร้านชำยามเช้า (TITV) กล้าคิดกล้าทำ (ททบ.๕) พุทธปีที่ป (ททบ.๕) รอยธรรม ธรรมาภิวัฒน์ (ASTV) และ ที่นั้หมอชิต (ช่อง ๗)

๑.๔ เกียรติคุณ ว.วชิรเมธี รับรางวัล สุดยอดนักคิดปี '๕๑

สังคมที่อุดมด้วยความคิด ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา ตลอดจนเกิดความก้าวหน้าแก่สังคมนั้น ๆ ว.วชิรเมธี (พระมหาวุฒิชัย) คือหนึ่งในพระสงฆ์ที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์สังคมเพื่อให้อุดมด้วยปัญญา

ในโอกาสจัดกิจกรรมโหวต ‘สุดยอดนักคิดปี '๕๑ ของสถานีวิทยุ อสมท. เอฟเอ็ม ๙๖.๕ คลื่นความคิด เพื่อหาสุดยอดนักคิดในความทรงจำแห่งปี พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้รับการโหวตจากผู้ฟังเป็น ๑ ใน ๑๐ สุดยอดนักคิดปี '๕๑ พร้อมกับ วิกรม กรมดิษฐ์ โชค บูลกุล จรรย์ ภักดีธนากุล รศ. สุขุม นวลสกุล ธนินทร์ เจียรนวนนท์ บัณฑิตูร ลำชา ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ทิววัฒน์ ภัทรกุลวณิช และ นพ. มัยธัช สามเสน

๒. ผลงานของท่าน ว.วชิรเมธี (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี)

ในการศึกษาประวัติและผลงานของท่านว. วชิรเมธี แบ่งช่วงเวลาเป็น ๕ ช่วง คือ ช่วงที่ ๑ ปฐมวัยและความตั้งใจสู่เส้นทางธรรม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ท่านว. วชิรเมธี ตัดสินใจบวชเป็นพระภิกษุ เนื่องจากท่านมีความผูกพันกับวัด และพระพุทธศาสนามาก ด้วยอุปนิสัยเป็นผู้ใฝ่รู้และรักการอ่าน เมื่อบวช แล้วได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วท่านจึงได้ศึกษาร่ำเรียนเปรียญธรรม ควบคู่ไปกับการศึกษาทางโลก หลังจากจบเปรียญธรรม ๙ ประโยคและปริญญาตรีด้านศึกษาศาสตร์แล้ว จึงได้ศึกษาต่อปริญญาโทด้านพุทธศาสตร์ และเริ่มมีความคิด

อยากถ่ายทอดธรรมะให้เกิดประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชน ทำให้ท่านได้เริ่มงานเผยแผ่ธรรมะด้วยการเขียนบทความที่นิตยสารรายสัปดาห์ จนเข้าสู่ช่วงที่ ๒

ช่วงที่ ๒ หรือช่วงเริ่มผลิตผลงาน จนกระทั่งต่อมาบทความธรรมะ ได้รับการรวมเล่มตีพิมพ์ เป็นหนังสือธรรมะ

ช่วงที่ ๓ ธรรมะติดปีกและผลงานหนังสือธรรมะประยุกต์ จากการศึกษพบว่า พุทธศาสนิกชนมักมองธรรมะเป็นเรื่องยาก และหนังสือธรรมะเป็นหนังสือที่ไม่น่าอ่าน ท่านว. วชิรเมธี จึงได้เปลี่ยนภาพลักษณ์ของหนังสือธรรมะ ทั้งรูปลักษณ์ รูปแบบและเนื้อเรื่องให้น่าอ่านมากขึ้น อันเป็นที่มาของหนังสือ ‘ธรรมะติดปีก’ ซึ่งเป็นพ็อคเก็ตบุ๊ครวมเรื่องสั้น ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง เช่นเดียวกับหนังสือแนวธรรมะประยุกต์เล่มอื่น ๆ จนกระทั่ง ธรรมะติดปีก ได้รับการดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ในเวลาต่อมา และได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นจำนวนมาก ภายหลังความสำเร็จที่ได้รับจากธรรมะติดปีก วชิรเมธี ก็มีชื่อเสียงมากขึ้น ซึ่งได้ขยายผลไปสู่กิจกรรมต่าง ๆ อันได้แก่ การบรรยายธรรมะแบบ ‘เทคน์แอนด์ทอล์ค’ ตลอดจนการเป็นวิทยากรและแขกรับเชิญในรายการโทรทัศน์ และวิทยุ เมื่อมีผลงานมากขึ้นตามลำดับ ท่านจึงได้มีความคิดที่จะก่อตั้งสถาบันขึ้น ประวัติและผลงาน ที่โดดเด่นในช่วงที่ ๔ ของการเผยแผ่ธรรมะ จึงได้แก่

ช่วงที่ ๔ ได้แก่ การจัดตั้ง ‘สถาบันวิมุตตยาลัย’ เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาศาสนาทางเลือก และเป็นห้องสมุดที่รวบรวมผลงานการเผยแผ่ธรรมะของท่านและครูอาจารย์อื่น ๆ โดยได้รับการอนุเคราะห์ที่ดินสถานที่จากสำนักพิมพ์อมรินทร์ และมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนด้านการศึกษาของพระภิกษุ สามเณร ตลอดจนการศึกษาธรรมะของพุทธศาสนิกชนไทย ด้านการเผยแผ่ธรรมะ ซึ่งเป็นการกิจหลักของสถาบัน ด้านงานพัฒนาสังคม เพื่อให้ธรรมะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่สังคมในแนวทางของการพัฒนา และด้านการสร้างสันติภาพโลก ด้วยการเผยแผ่ธรรมะแนวปฏิบัติให้แก่คนทุกเชื้อชาติและภาษา

ช่วงที่ ๕ ของการเผยแผ่ธรรมะแบบ ๓๖๐ องศา คือ ระยะเวลาตั้งแต่ท่านว. วชิรเมธี ได้ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัยจนถึงปัจจุบันนั้น ท่านได้ขยายผลงานในการเผยแผ่ธรรมะทุกรูปแบบ ทั้งงานเขียนหนังสือที่มีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ซีดีธรรมะจากกิจกรรมเทคน์แอนด์ทอล์ค ตลอดจนการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อมวลชนและสื่อใหม่ โดยถือหลักในการเผยแผ่ธรรมะเชิงรุก ที่ใช้สื่อที่คนในยุคปัจจุบันใช้ เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงคนจำนวนมากอย่างสะดวกและรวดเร็ว เป็นที่มาของการสร้างเว็บไซต์ dhammatoday.com เพื่อเป็นช่องทางในการเข้าถึงธรรมะแบบเสมือนวัดในโลกออนไลน์ นอกจากนี้ ยังมีการสร้างบัญชีหน้าเพจในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม หรือ Social Media เช่น Facebook และ Twitter ตลอดจนการส่งข้อความธรรมะบนมือถือและการสร้าง IT-IDhamma ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์พกพาขนาดเล็ก จึงกล่าวได้ว่า การเผยแผ่ธรรมะทั้ง ๕ ช่วงของท่านว. วชิรเมธี นั้น ได้พัฒนาจากการการเป็นผู้ถ่ายทอดธรรมะผ่านหนังสือและการบรรยายธรรม มาสู่การจัดตั้งเป็นสถาบันศาสนาทางเลือก มีการบูรณาการสื่อสารมวลชนทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรมที่มีการบันทึกลงแผ่นซีดี อพโหลดลงบน

เว็บไซต์ และเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่นโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์พกพา ในการเกื้อหนุน นำคำสอนให้ก้าวไปข้างหน้าพร้อม ๆ กับสภาพสังคมและการใช้ชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนไป ในขณะเดียวกันในแง่ของเนื้อหา ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสังคมไทยในทุกสถานการณ์ ทำให้พระพุทธศาสนาและธรรมะเป็นของใกล้ตัว ที่สามารถหยิบฉวยนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา อยู่ในกระแส และกลายเป็นเรื่องของทุกคนในสังคมไทย

และประการสุดท้ายปัญหาสำคัญคือ แม้ต้องการธรรมะ แล้วไม่รู้ว่าจะไปหาแหล่งธรรมะได้ที่ไหน กล่าวคือไม่รู้เกี่ยวกับแหล่งธรรมะ หรือขาดผู้ที่ชี้แนะทางธรรมที่ถูกต้อง จึงทำให้ผู้คนในสังคมไทยพากันหันไปพึ่งพาในวัตถุมงคลหรือไสยศาสตร์มากขึ้น

๓. ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน อ.เมือง จ.เชียงราย

ความเป็นมาของศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน หรือที่คนทั่วไปเรียกกันด้วยความคุ้นเคยว่า ‘ไร่เชิญตะวัน’ เป็นรมณีสถานแห่งการตื่นรู้ ศูนย์วิปัสสนาแห่งนี้ ก่อตั้งโดยพระมหาภูติชัย วชิรเมธี หรือท่านว.วชิรเมธี พระนักคิด นักเขียน กวี และนักพัฒนาสังคมชื่อดังของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็น ศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก

ศูนย์วิปัสสนาแห่งนี้ มีพื้นที่ ๑๗๐ ไร่ ตั้งอยู่ ณ บ้านใหม่สันป่าเหียง ต.ห้วยสัก อ.เมือง จ.เชียงราย กล่าวกันว่าสถานที่แห่งนี้เป็นสวรรค์บนดิน เพราะตั้งอยู่ใจกลางทำเลทองของพื้นที่ระหว่างอ่างเก็บน้ำห้วยสักและขุนเขาตอยปุย ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำอันอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดเชียงราย ทั้งยังไกลจากตัวเมืองเพียง ๒๕ นาที จากสนามบินนานาชาติแม่ฟ้าหลวงเพียง ๓๐ นาที ด้วยสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่สดชื่นรื่นเริงทั้งปี จึงทำให้สถานที่แห่งนี้กลายเป็นปอดทางจิตวิญญาณของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติที่ต่างก็แวะเวียนมาแสวงหาความสงบทางจิตใจ และความรื่นรมย์ทางปัญญาจากโพธิปัญญาของพระพุทธองค์ ผ่านงานพุทธศิลป์มากมายที่ถูกจัดวางอย่างเรียบง่าย สง่างามและมีรสนิมิตทางศิลปะ

กิจกรรมสำคัญ

ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน มีกิจกรรมที่น่าสนใจตลอดทั้งปี ผ่านพันธกิจสามประการ ดังนี้

๑. การศึกษา คือ การศึกษาธรรมะผ่านการเทศน์ การสอน การสนทนา การชมงานศิลปะจากหอศิลป์ว.วชิรเมธี และจากปริศนาธรรมมากมายกว่า ๒๐ ชิ้น ที่จัดวางอย่างลงตัวทั่วทั้งบริเวณไร่อันแสนร่มรื่น ท่ามกลางปวงพฤกษา สายหมอก และดอกไม้

๒. เศรษฐกิจ คือ การเรียนรู้เกษตรกรรมธรรมชาติ ผ่านโรงเรียนชาวนาพุทธ เศรษฐศาสตร์ ที่เปิดให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่เรียบง่ายผ่านการทดลองทำเกษตรอินทรีย์ด้วยตนเอง ทั้งการดำนา การเพาะเห็ดหอมหลากหลายสายพันธุ์ การปลูก เก็บ สตรอเบอร์รี่ การทำกับข้าวด้วยผักปลอดสารพิษ การปั่นจักรยาน และนั่งเกวียนรอบไร่ เป็นต้น

๓. จิตใจ คือ การฝึกเจริญสติแบบองค์รวมที่ให้ความสำคัญทั้งกายและจิตอย่างบูรณาการ ซึ่งได้รับการประยุกต์ให้ร่วมสมัย เหมาะกับทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยหลักสูตรที่

ได้รับความนิยมมากที่สุดตลอดทั้งปี คือหลักสูตร ‘รื่นรมย์ในงาน เบิกบานในชีวิต’ ซึ่งประกอบด้วย การฝึกเจริญสติ โยคะภวนา และการรับประทานอาหารปลอดสารพิษ การฟื้นฟูสุขภาพและจิตใจให้คืนสู่สุขภาพ และการเจริญมรณสติ

หลักสูตรการฝึกเจริญสติ

ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน จัดหลักสูตรฝึกเจริญสติตลอดทั้งปีให้แก่ชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยมีหลักสูตรที่มีความหลากหลายให้เลือก ดังนี้

๑. หลักสูตรหนึ่งวัน สำหรับ ผู้บริหารระดับสูง
๒. หลักสูตรสองวัน สำหรับ นักธุรกิจ
๓. หลักสูตรสามวัน สำหรับ ข้าราชการ
๔. หลักสูตรสี่วัน สำหรับ ประชาชนทั่วไป
๕. หลักสูตรเจ็ดวัน สำหรับ ชาวต่างชาติ
๖. หลักสูตรเก้าวัน สำหรับ นักบวช/ ผู้นำทางจิตวิญญาณ
๗. หลักสูตรพิเศษ สำหรับ องค์กร/บริษัท

บริษัทที่ต้องการฝึกอบรมแบบเฉพาะทางเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในสาขาวิชาชีพของตนเอง เช่น การเจริญสติสำหรับแพทย์/พยาบาล สำหรับครู สำหรับนักการเมือง สำหรับนักบริหาร สำหรับครอบครัว สำหรับคู่รัก สำหรับวัยรุ่น สำหรับดารา นักแสดง สำหรับพนักงานให้บริการบนเครื่องบิน เป็นต้น

